

REDACTIONELE COMMENTAAR

DE TANDHEELKUNDIGE OPLEIDING IN HET NIEUWS

In een der laatste weken van oktober heeft de minister-president dr. W. D r e e s in de aula van de Groningse Universiteit voor een uitgelezen gehoor een rede gehouden, waarin hij een uitvoerig overzicht heeft gegeven van hetgeen na de bevrijding in ons land is tot stand gebracht. Daarbij werd ook een schets ontvouwd van de snelle ontwikkeling op economisch en sociaal gebied, in weerwil van belemmerende factoren. De spreker wees daarbij op de grote vooruitgang met betrekking tot de volksgezondheid en het onderwijs.

Wij zouden te dezer plaatse hiervan uiteraard geen melding hebben gemaakt ware het niet dat dr. D r e e s het nuttig had geoordeeld in het bijzonder de aandacht te vestigen op het tandheelkundig onderwijs. Volgens de verslagen in de dagbladen verklaarde de minister dat hij indertijd, conform de adviezen der deskundigen, had medegewerkt aan de verlenging van de tandartsstudie met twee jaar. Achteraf echter had de spreker ingezien dat bij deze verlenging niet zozeer praktische noodzaak dan wel de bedoeling had voorgezeten om de standing van het tandartsberoep te vergroten. Een gevolg van deze reorganisatie zou volgens dr. D r e e s zijn geweest dat het tekort aan tandartsen alleen maar groter is geworden.

Wij weten niet in hoever hier 's ministers betoog in de uiteenlopende berichtgeving van de kranten naar vorm en inhoud juist is samengevat. Indien dit het geval is geweest, zouden wij het een weinig gelukkige gedachte hebben gevonden om voor het publiekelijk uitspreken van dit ongunstige oordeel de aula te Groningen uit te kiezen, aan welke universiteit, in aansluiting op de onderwijsvernieuwing van 1947, de gelegenheid tot de studie in de tandheelkunde werd ingesteld. Men zou onwillekeurig het gevoel hebben gekregen van een opzettelijk gezochte gelegenheid voor een aanval uitsluitend op de tandartsopleiding. Zulks te meer door de omstandigheid dat verschillende dagbladen aanleiding hebben gevonden het de tandheelkunde betreffende gedeelte uit de rede afzonderlijk en in min of meer opvallende opmaak te vermelden. Dit maakt een en ander op zich zelf reeds voor de tandartsen tot een ernstige aangelegenheid. Immers hierdoor wordt bij het krantenlezend publiek door de verslagen omtrent de zienswijze van dr. D r e e s een indruk gevestigd, die voor de opleiding nieuwe stijl weinig vleidend en voor de tandartsen denigrerend moet worden geacht. Immers in deze verslagen wordt met zoveel woorden te kennen gegeven dat de minister-president bij de voorbereiding van de reorganisatie van het tandheelkundig onderwijs zou zijn misleid: de voorgewende noodzaak daartoe zou de dekmantel zijn geweest voor een bevrediging van de ijdelheid der tandartsen.

Gelijk reeds werd vooropgesteld: of de minister het zo al dan niet heeft bedoeld of ongeveer gezegd, in elk geval dient ter wille van de

historische rechtvaardiging te worden vastgesteld dat de integriteit van de betreffende commissie-d e R a n i t z boven elke twijfel verheven is. In haar rapport bepleitte zij „de noodzakelijkheid van een ingrijpende verbetering, welke de commissie zonder voorbehoud erkent”.

„Er kan”, zo gaat zij verder, „op dit gebied van een communis opinio worden gesproken. De onvoldoende theoretische geneeskundige vooropleiding valt wel het meest in het oog, terwijl de zuiver tandheelkundige vorming niet langer voldoet aan de eisen, die men aan een wetenschappelijke opleiding moet stellen”. Voorts wordt daarna geconstateerd dat de veelzijdig geconstitueerde commissie „vrijwel zonder tegenstrijdige discussies tot een eenstemmig advies kon komen”. Men bedenke daarbij dat van de 15 leden er slechts 5 tot de rechtstreeks belanghebbende kring der tandartsen behoorden. Daarnaast hadden zitting 5 medische hoogleraren, die tot de tandheelkunde in geen enkele directe relatie stonden en waarvan er 3 uit hoofde van hun specialisme met de tandheelkunde geen enkele aanraking hadden. In het licht van deze sterkte-verhouding is niet aan te nemen dat de tandartsen in staat geacht konden worden voor het hun door de verslagen toegedachte heimelijke oogmerk der ijdelheidsbevrediging deze leden der commissie te winnen. Het zou voorts van weinig respect getuigen voor de objectiviteit dier commissieleden om van hen te veronderstellen dat zij zich kritiekloos voor dit karretje der tandartsen zouden hebben laten spannen.

Een en ander snijdt dus weinig hout en een meer tastbare verklaring voor het misnoegen waaraan de minister-president in het openbaar uiting zou hebben gegeven, zal men eerder hebben te zoeken in het gesignaleerde gevolg van de gewraakte studieverlenging: het tevoren reeds bestaande en nadien nog meer uitgedijde tekort aan tandartsen

Het dient onomwonden te worden toegegeven, dat het aantal praktiserenden niet is aangepast aan de vraag naar tandheelkundige verzorging. Zelfs in kringen der beroepsorganisatie, waar men zulks lang heeft ontkend of betwijfeld, wordt dit niet meer bestreden. Wij willen niet teruggaan in het verleden waarin, gelijk in 1936 een officiële commissie zelfs een te veel constateerde en vermindering van de toeloop tot de opleiding geboden achtte. *Wél dient te worden vastgesteld dat het jarenlang bestaan hebbende evenwicht tussen tandheelkundige vraag en aanbod pas werd verstoord na de bevrijding, toen de voortdurende uitbreiding van de ziekenfondsverzorging over steeds weer nieuwe groepen der bevolking de verhouding tussen het beschikbare aantal tandartsen en de aandrang der verzekerden in snel toenemende mate heeft scheef getrokken.*

Deze door de sociale politiek eenzijdig geforceerde toestand zou ook bij handhaving van de oude opleiding zijn ontstaan en een eventueel grotere belangstelling voor de studie na 1947 zou daaraan in wezen weinig hebben kunnen verzachten. De naieve gedachte dat de vorming van tandartsen alleen wordt bepaald door de omvang van het aantal gegadigden moet in de praktijk afstuiten op de maximale capaciteit der opleidingsinrichtingen en deze wordt in ons land beheerst door het opnemingsvermogen van de tandheelkundige instituten te Groningen en te Utrecht. Aan laatstgenoemde universiteit is de grens reeds lang bereikt

en in Groningen kan een toeloop boven de bestaande alleen door uitbreiding worden opgevangen.

Wat bij een vier- dan wel zesjarige opleiding de studiekeuze ongunstig beïnvloedt is niet in de eerste plaats de studieduur, maar wel de belangrijk hogere kosten van de tandheelkundige opleiding boven die van andere studierichtingen. Mocht de regering van mening zijn dat de tandheelkunde meer aantrekkelijk moet worden gemaakt, dan verdient het dringend aanbeveling deze ongelijkheid weg te nemen.

Maar dan nog? Het is een niet te ontkennen feit dat van het tandartsenberoep maar een bescheiden aantrekkingskracht uitgaat. Deze „lack of glamour” zal door de toenemende overwoekering van de praktijk door de sociaal-tandheelkundige voorziening eerder toe dan afnemen.

De oorzaak hiervan schuilt in het streven om iedereen zoveel mogelijk deel te doen hebben in de curatieve gebitsbehandeling, welke door haar individuele karakter onevenredig beslag legt op de beschikbare productiecapaciteit van de tandheelkunst. Deze leent zich vanwege het minutieuze karakter der behandeling niet voor massale toepassing en het is de grote denkfout dat men gemeend heeft iedereen hiertoe in de gelegenheid te moeten stellen, zonder zich ook maar een ogenblik te hebben bekommerd over de praktische uitvoerbaarheid.

B.